№ 165 Սեպտեմբերի 28 (Հոկտեմբերի 10) 1879 Սեպտեմբերի 28 (Հոկտեմբերի 10) № 165

ՈՒՐԱԽԱՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹ

Տարեկան գինը 10 բուբլի կես տարվանը 6 բուբլի։

Փոխիչները դրվում են վերջին խմբագրատան մոտ։

Հասցեագրվածները գիրուամ են ուղղել Редакція „Мшакъ“

ՄՇԱԿ

Խմբագրատունը բաց է առավոտեան 10—2 ժամ (Մոսկվի ճիրանի և ոսկի գրքերից)

Ընդունարանին դիմումում է ամեն լինելու։

Ընդունարանների համար վճարում են իրացանելիք բուրվի 2 ռուբլի։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ինչպես են նայում մեզ վրա—Ներքին տեսություն։ Նամակ Ալեքսանդրից։ Նամակ Սամարից։ Նամակ Խերսոնից։ Ներքին լուրեր։—Արտաքին տեսություն։ Ներքին լուրեր։—Աշխարհի մասերից։

ԻՆՉՊԵՍ ԵՆ ՆԱՅՈՒՄ ՄԵԶ ՎՐԱ

—

Պատճառը բացի ժամանակակից հրամանքից և յոլներից ոչ մի ազգություն մասին ստորնությունը այնքան վատ կարծիք չունեն, որքան ժամանակակից հայերի մասին։

Այդ երևույթը, ի հարկե իր պատճառները ունի։

Կան, ի հարկե, բացառություններ և ստորների մեջ, կան նրանց գիտնականների, ճանապարհորդների մեջ և այնպիսիներ, որոնք իրանց գրուածներում գովասանքով են խոսում հայերի մասին, Բայց գրածը շատ փոքր է ուժ են,

Որոնք կրկնում են այդ երևույթը ունի իր պատճառները ունեն...

«Մշակը» իր գոյություն ունի ստորագրությունը բնեմ ազգությունը գովելու և գովաբանելու նպատակներից մինը գրել էր հնարավորը այդ անմեղի ազգի երևույթի պատճառը։

Այս ճշմարիտ, եթե անկողմնապահ կերպով հնարավորը ժամանակակից հայոց ազգի բնությունը, կը համոզվենք որ այդ ազգը շատ համակրելի չէ։ Նրանցով որ հայերը շատ խելացի, ընդունակ և աշխատասեր ժողովուրդ են, գողք և հանձնարար ազգ են, նրանք ունեն մի և նույն ժամանակ այնպիսի գծերի յատկություններ, որոնք անչափ առանձի են գտնվում նրանց ստրատիրների աչքում։

Հայոց բնությունը բանաստեղծական սիգարների վրա է կայանում։ ժամանակակից հայը նախանձոտ, վրեժխնդիր, հպարտ, հպարտասիրող է, նա միշտ ստորինների մեջ ուզում է, հայերը միմիանց մեջ անմիտարան են, թեև և ստորներին հաստատում և. Գեղանց են, բայց մի և նույն ժամանակ պատրաստ են փոխադարձապես միմիանց խեղդել, ոչնչացնել։... Հայը ոչ պրն ոչինչան մեծ ուրախություն և սարսափ չունի։ Հայաստանցիները՝ և. հայաստանցիները՝ և. հայաստանցիները՝ գրքերն նույն իսկ իր հայրենակցին, հային։...

Իսկ ահա ուրի ստորի շարունակ մեջ մեր հայրենակիցներին քննադատում՝ մերկանում՝ մերկացնում՝ էլ ինչ։ մեր շորս կողմը եղած ամեն ոտանց երևույթներին զարկում՝ հարստանում՝ քանդում՝ էլ ինչ։...

Հետևանքը ի՞նչ եղավ։ Այն որ մեզ ստատիկ շատ թե ինչպիսիներ նկարագրեցին։ Իսկ ուրիշ կերպ չէր էլ կարող լինել։ Մի՞թե մեզ այդ չէիր ստանում։ Մի՞թե մեզ կարող էիր հայի կողմից մեր վերաբերությունը քեզ։ սէր պահանջել, երբ մեզ էլ մեր կողմից, երբե՞ք նրան բնություն սէր չէիր ցույց տալիս, երբե՞ք նրա ոչ մի պակասությունը չէիր խնայում։

Դա մեր խորին և ամենաանկեղծ համոզմունքն է որ մեզ ուրիշ կերպ չէիր կարող և չը պէտք է վարվել։

Օտարները ժամանակակից հայի մասին գրեթե նույնչափ վատ կարծիքի են, որչափ ժամանակակից յոլների և հրեայի մասին։ Լրեմեն բնչպէս պէտք է ունենք մեզ որ ստորները վատեն մեր մասին խրատոց կարգված կարծիքը, մի՞թե մեզ այդ հետևությունը կարող ենք հանել ժամանակ նրանց առջևի մեր մասին զրուցածներ։ Դրա հետևությունը ի՞նչ կը լինէր, մեզ կը ճնշէր նույն փչացած և ստորների համար նույն ատելի, զզուելի ազգությունը,— և ինչպեսներ էլ երբեք չէիր ուզիլի մեր խոշոր պակասությունների մասին։

Մենք ատելի բան համարելիցիք նույն իսկ մեր ազգի պակասությունները խիստ և անխնայ քննադատությունը ենթի արժեքներ։ Դրանով մեզ, ճշմարիտ է, չը վատաբանեցիք մեր հայրենակիցներին համակրությունը, բայց մեր բռնած ընթացքը այն օգուտը կունենայ, որ ժամանակով ազգը կուզղվի և ուրեմն կը կարողանայ իր վերայից վատաբանել այն անմեղությունի կարծիքը, որ ունի դրա մասին ստորները։

Իսկ հայերը մեզ ասեն, բայց մեզ ոչ մի ուրախություն չունի։ Հայաստանցիները՝ և. հայաստանցիները՝ գրքերն նույն իսկ իր հայրենակցին, հային։...

Մի բժիշկ, որ տարիս է իր խնամակալին յանձնելիս հիանալի գատն խոսիչ, կամ՝ մի կիտ. և. այլոց գեղ, ոչ գեղ ասուածոց շատ լաւ գիտէ որ հիանալը կը շատանայ, կը գոռայ, ուզաղաղանիր կը գցէ, կանգնէ է, գուցէ ատելով կարաւել իր բժշկին,—բայց բժշկի խոշնանքը մնայուն է, որովհետև դրա նպատակն էր նպաստել հիանալի առաջնորդն։

Դարան նանան է և հրապարակախոսի, քրտագրողի պաշտոնը և կոչումը։

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ՆԱՄԱԿ ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻՑ

—

22 սեպտեմբերի

Ինչպես ասել ոչ ոք նամակով, որոնք վերջերս գրվում են Նոր Նիշեղոր գաղթի և նոր հոգեորականների, պ. Եղիշէ Պետրոսյանցի։

«Նոր-Նիշեղոր» ուսումնարանը իրան ասում է և ինքնասպանություն է իրական ուսի գաղթականների հոգեորականի շնորհիվ, հոգեորականների վերաբերմամբ։ Էլ ասում կարելի Մեկ ոգեսիրելի վերջերս գաղթի է հոգեոր բարեկարգի իշխանությունների կողմից, և որ կարծեմ մեզ գոհունակ ոգեսիրի է քան թե նախանձախնդիր ոգեսիրելու։

Երկրորդ-նոր կառավարիչը ոչ թե պ. Ա. Պետրոսյանն է, այլ պ. Ներսիսյան Ստեփանոսը (թեպետև և վերանոր Ներսիսյան ինչպես և նրան իրան ունեն է.) բայց հոգեորականների պաշտոնը յանձնված է Պետրոսյանցին, 1872 թ. գեկտեմ. ամսից, ասանելի կանոնավոր Նոր գեղ. Ընտրեցեք, ասելիս, նա, Պետրոսյանցի ոչ ամենաքիչ նշանաւոր է մեզանից, և ոչ էլ հոգեորական 10—12 տարի շարունակ, այլ մի և նույն 1872 թուականից սկսած մինչև 1880 թուականը, գնա նոր պատի քաղաքացիներ ընտրվեց տարվա չլինելու, և որտեղ պաշտոնը ոչ թե Պետրոսյանցի թեպետև մի մեղանչում է վարում, այլ նրան նոր գրվում է, ասելիս՝—Պետրոսյանցի ասում քանոնց Ներսիսյանց (տարի վարանելով), մեր. մանուկի վարդան տարա վարդանանց, կարդասան պ. Մեկուսել վարդապետանց (բարեկամ). և Ներսիսյանի տարա գրվում՝ գեղանց, որը Պետրոսյանցի նոր իշխանի բան անում մեզ գրվում՝ շարունակում են իրենց պաշտոնը։

Երրորդ. Նոր-գեղ հոգեորականը պարտավորվեց, ոչ թե մի տարեկան կանոնը Նոր-Նիշեղոր եկեղեցիների նոր, այլ նոր քանանչներ էր իրարկել և գրվել Նոր-Նիշեղոր գեղանց գրվում՝ և խոստացել որ և չը յուրացնելու...և թե թիրախ չէր, որ Նոր-Նիշեղոր 1872 թուականից ինչպես էր հոգեոր գրաչներ։ Ես ի գիրս Նոր գեղանց գրվում՝ Պետրոսյանցի ժողովրդական և գիտնականի խնդրանքի գրությամբ գրվեց տարվա նոր գեղանց ասելիս գրվում՝ տարեկան գրվեցի գրվեցի 540 բուբլի, և որ նոր գեղանց մեզ ոչ թե քանանչներ ժողովրդի, ոչ մի քանի չորսանոց տարի լինեցին, և նրան իրան տարեկան հոգեոր գրվեցի։

Իսկ թե ոչ գրվում է Նոր-Նիշեղոր գեղանց գրվում՝ գրվեցի գրվեցի գրվեցի